

Grad Kragujevac je centralni i najveći grad Šumadije, univerzitetski i zdravstveni centar regiona. Njegov rast kao industrijskog centra Srbije definisan je Ukazom kneza Aleksandra Karađorđevića 29. marta 1851. godine, kojim se nalaže preseljenje livnice topova iz Beograda u Kragujevac. Kragujevačka Topolivnica nekoliko puta je menjala ime da bi 01. januara 1946. nazvana „Crvena zastava“, koja je uz Mašinsku industriju „Filip Kljajić“, Mesnu industriju „Crvena zvezda“, „22. decembar“, najveću šumadijsku fabriku tekstilne industrije, bila okosnica najvećeg privrednog centra Srbije i jednog od najvećih centara bivše zemlje. Ove fabrike izvozile su širem sveta, a od pogona u kojima je radilo na desetine hiljada ljudi danas su ostali ruinirani objekti. Izuzetak je fabrika automobila koja je prešla u ruke italijanskog Fijata i najnovijom transformacijom proizvodnje od 2.000 zaposlenih, zadržala 500 radnika.

Kragujevac je četvrti grad po veličini u Srbiji sa oko 180.000 stanovnika, od kojih preko 150.000 živi u gradu, ostatak u kragujevačkim selima. Ukupno 57 naseljenih mesta sa dugom i raznolikom kulturno-istorijskom tradicijom, prirodna blaga se podrazumevaju. I dok je grad Kragujevac domaćin brojnim događajima, kao što su: Pozorišni susreti učenika gimnazija Srbije, „Tucijada“, Arsenal i Fića fest, Šumadija fest, „OKTOH“ - tradicionalne kamerne muzičke svečanosti, „Veliki školski čas“, 21. oktobra, Međunarodni pozorišni festival malih scena „Joakim Inter Fest“, Međunarodni sajam turizma i seoskog turizma..., najveća manifestacija u seoskim sredinama u okolini Kragujevca su „Šumadijski dani šljive“ u Stragarima, koja je izrasla u veličanstven događaj sa velikim brojem poljoprivrednika/izlagača iz susednih mesta. Osim voća i prerađevina od voća, i naravno rakije, predstavljaju se i stari zanati, rukotvorine i dr. Selo Dulene može da se pohvali čak sa tri manifestacije: Dulenskom štraparijadom. Dulenskim MTB maratonom i gulašijadom „Gospojinski kotlić“. Za vredne i kućevne Šumadinke, ali ne samo za njih, najatraktivniji su „Dani otvorenih dvorišta Šumadije“, gde je Vlaiča ubedljivi favorit po broju pobjeda i selo sa najlepšim dvorištima.

Nikola Dašić, gradonačelnik Kragujevca kaže da je Šumadija poznata po manifestacijama i da je u planu opštine Kragujevac razvijanje postojećih i obnova nepravedno zaboravljenih, jer se organizacijom ovakvih događaja otvaraju brojne mogućnosti, kako za domaćine, tako i za selo.

Gospodin Dašić je dodao da je ovaj kraj poznat po šljivi, po proizvodima od šljive, posebno šljivovici, a ponajviše po dobrom domaćinima:

- Ove godine uspeli smo da podignemo „Šumadijske dane šljive“ na jedan viši nivo, što se reflektovalo na broj izlagača kao i broj posetilaca. U okviru manifestacije organizovana su predavanja i savetovanja koja bi trebalo da pomognu poljoprivrednicima da se uspešnije bave ovom najvažnijom delatnošću.

S tim u vezi, dodao je, da su Stragari mesto, koje je ukazom kralja Aleksandra I Karađorđevića proglašeno varošicom 27. septembra 1922., tačno pre 100 godina. U blizini se nalaze ostaci srednjovekovnog Srebrnika, grada u kome je 1426. despot Stefan Lazarević na Saboru Đurđa Brankovića, proglašio za svog naslednika. Stragari se prvi put pominju u turskom defteru 1476. U vreme Prvog srpskog ustanka u manastiru Voljavča se skrivaо vožd Karađorđe sa svojom družinom. Manastir je kraće vreme 1805. bio sedište Praviteljstvuščeg sovjeta srpskog, prve Karađorđeve Vlade, na čelu sa Protom Matejem Nenadovićem. U manastirskoj crkvi sahranjena je glava Tanaska Rajića, Karađorđevog barjaktara i kačerskog vojvode, koji se istakao u boju na Ljubiću 1815. Slične priče mogu se čuti u svim selima kragujevačke opštine, a manifestacije su jedan od načina da se ova naselja nađu na turističkoj mapi Srbije i tako privuku turisti.

- Pozivam celu Srbiju u Stragare jer ima tu mnogo šta lepog da se vidi, mnogo prijatnih i dobrih ljudi da se upozna, a manastiri su uvek tačka od koje treba krenuti. Cilj manifestacija nije samo provod, šatre, muzika, već izlaganje proizvoda najboljih izlagača iz okoline, šljive i prerađevina od šljiva, starih zanata, domaće radinosti, što će uticati na razvoj seoskog turizma. U svakom selu trebalo bi organizovati po neki događaj, kao oblik druženja, viđenja, prezentacije, što bi dovelo i do izvesne zarade, i istovremeno da se pokažu i prirodne i kulturne znamenitosti kraja, da se skrene pažnja na autentičan deo naše tradicije kroz turističku ponudu, koju Šumadija ima u izobilju, samo je treba pažljivo upakovati da bi privukla turiste. Ideja je da brendiramo Srbina - Šumadinca, jednako dobrog domaćina, poljoprivrednika, putnika kroz istoriju i vreme prošlo, sadašnje i buduće - zaključio je Nikola Dašić, pokazujući svoju iskrenost sopstvenim primerom, na zemlji koju je nasledio, a nije otudio, koju obrađuju drugi, ali on koristi njene plodove, peče rakiju, kuva svoje pivo, u vlastitoj pušnici suši meso, trudeći se da svoje goste, koji dođu u njegovu kuću, ugosti domaćinski i svojim proizvodima.

